24.2.2025

MML 49362/00 04 00/2025

Hallintovaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan asiantuntijakuuleminen 26.2.2025, HE 214/2024 vp

MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI RAJAVARTIOLAIN MUUTTAMISEKSI

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntöön hallituksen esityksestä eduskunnalle rajavartiolain muuttamisesta annettavasta laista, HE 214/2024 vp. Pyydettynä lausuntona Maanmittauslaitos tuo asiassa esiin seuraavaa.

Maanmittauslaitos on 22.10.2024 lausunut asiassa sisäministeriölle. Tällöin lausuttu uudistetaan. (ks. liite)

Lainmuutoksessa on kysymys lunastuskorvauksista, jotka Rajavartiolaitos suorittaa maa- ja vesialueiden omistajille ja haltijoille rajavyöhykkeelle rakennettaviin pysyviin esteisiin liittyvien rakennus- ja raivaustöiden aiheuttamasta vahingosta ja haitasta. Sanotuista korvauksista päätettäisiin vastedes kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa säännellyn menettelyn mukaisesti. Korvauskysymykset ratkaisisi Maanmittauslaitoksen toimitusinsinöörin johtama lunastustoimikunta.

Lunastuslupamenettelyä raja-aidan ja muiden tarvittavien rakenteiden toteuttamiseen ei liity, sillä rajavartiolaissa annetaan suoraan viranomaiselle oikeus hyödyntää itärajaan rajautuvien kiinteistöjen aluetta laissa osoitettuun tarkoitukseen yksityisestä omistusoikeudesta riippumatta.

Maanmittauslaitoksen tehtäviin on vanhastaan liittynyt epäselvien kiinteistörajojen selvittäminen ja rajankäyntitoimituksissa tarvittaessa rajojen määrääminen uudelleen entiseen paikkaansa yksityisten maanomistajien välillä, mukaan lukien valtion ja kuntien omistamat kiinteistöt. Nyt Maanmittauslaitoksessa jo aloitettuja kiinteistönmääritystoimituksia itärajalla olisi tarkoituksenmukaista käytännössä laajentaa lunastus- tai korvaustoimituksiksi, joista säännellään ns. lunastuslaissa, säädöskokoelman numero 603/1977. Rajojen ohella tiluskuvioiden kartoitus ja niiden laadun määrittäminen ja tarvittavien tieyhteyksien perustaminen voidaan tehdä samassa lunastustoimitusmenettelyssä. Maanmittauslaitoksen suoritettavien lunastustoimitusten toimitusinsinöörit ovat vanhastaan pätevöityneet ja saaneet kokemusta nauhamaisten alueiden lunastuskorvausten määrittämisessä maa- ja metsätalousalueilla puustoineen. Lisäksi esim.

maantietoimituksissa ja lunastustoimituksissa voimalinja-alueilla Maanmittauslaitoksen toimitusinsinöörit ovat saaneet erinomaisen rutiinin määrittää korvauksia erilaisista rakennetuista kiinteistöistä sekä kiinteistöistä, joiden on arvioitu pian tulevan asemakaavaan perustuvan rakentamisen piiriin.

Lunastuskorvausten määrittäminen tosiasiallisesti (*de facto*) nauhamaista lunastusta varten tai maanomistajan näkökulmasta vastaavaa tarkoitusta varten useiden kymmenien ja satojen maanomistajien mailla ja vesialueilla edellyttää tasapuolista korvausten määräämiskäsittelyä, jonka tarpeisiin lisäksi vanhat kiinteistörajat on selvitettävä, alueet on kartoitettava metsä- ja peltotiluskuvioineen sekä alueelle jäänyt puusto että muu omaisuus on inventoitava. Korvausta saavien maanomistajien
ja muiden oikeuksien haltijoiden omistus-, henkilö- ja pankki- ja osoiteyhteystiedot on viranomaisen selvitettävä. Lisäksi näitä tietoja on käsiteltävä tietosuojalainsäädännössä tarkasti säännellyllä tavalla, mihin Maanmittauslaitoksessa on vuosien kokemus, osaaminen ja vakiintuneet toimintatavat.

Maanmittauslaitos korostaa, että sillä on jo olemassa tarvittavat prosessit ja osaava henkilöstö sekä infrastruktuuri nauhamaisten lunastusten suorittamiseen lisättynä kiinteistöjaotuksen tuntemuksella niin, että rajavartiolain 50 §:ää voidaan tarkistaa edellä selostettu huomioon ottaen.
Tehtävä lisäksi soveltuisi hyvin luontaisesti Maanmittauslaitoksen tämänhetkisiin lakisääteisiin tehtäviin.

Edellä lausuttu huomioon ottaen Maanmittauslaitos kannattaa tehtyä lainmuutosesitystä.

Pääjohtaja — *Allekirjoitettu sähköisesti*
Pasi Patrikainen

Maanmittausneuvos — *Allekirjoitettu sähköisesti*
Markku Markkula

TIEDOKSI Maa- ja metsätalousministeriö

LIITE Lausuttu 22.10.2024 Maanmittauslaitoksesta

Allekirjoitettu sähköisesti
Markkula Markku (24.2.2025 08:06:31)
Patrikainen Pasi (24.2.2025 09:09:00)